

Teksten van verkondiging en gebeden voor het avondgebed om Oudejaarsavond 2013 in de Hooglandse Kerk door ds. Ad Alblas; organist is Bert Mooiman.

Muzikale medewerking verlenen:

Andrea Tjäder, sopraan

James Hweitt, viool

May Robertson, viool

Peter Leerdam, contrabas,

Bert Mooiman, orgel

De dienst kan via de site van de LBG (leidsebinnenstadsgemeente.nl) worden mee- of nabeluisterd.

VOORBEREIDING

Samenzang: Psalm 90a

Woord ter voorbereiding

Niet het tikken van de klok maar het kloppen van je hart.

Niet WAAR je gaat maar met WIE. Overal en altijd 'thuis' ben je in verbondenheid met God, de Eeuwige.

Stilte

Aanroeping en groet

Onze hoop is op God die hemel en aarde maakt. Die ons voorgeslacht droeg door nacht en stormgebruis, die voor altijd ons een veilig en warm 'thuis' is.

Genade, barmhartigheid en vrede met u, van God die Vader is en van Jezus Christus, zijn zoon die gekomen is en altijd weer komt in de Heilige Geest. Amen.

VEROOTMOEDIGING

Inleiding

De tijd **vliegt**... De tijd **kruipt**.

Het gaat je allemaal niet vlug genoeg of juist veel te snel.

Niet de **klokslag** maar je eigen beleving is de **hartslag** van je leven. Daarom geen knallen maar verstilling hier binnen.

De **eindejaarsvraag** is 'heb je er **vertrouwen** in?' Kan je in vertrouwen loslaten en met vertrouwen ontvangen?

Die vraag is het thema van de **cantate** die we straks horen.

Deze avond van **Buxtehude**. Bach bewonderde deze componist zo dat hij maar Lübeck reisde. Hij raakte zo betoverd dat hij niet de toegestane 4 weken weg bleef maar zijn verblijf ongevraagd verlengde tot 4 maanden.

Buxtehude stelt de muziek geheel in dienst van de tekst.

Wat bescheider dan Bach die compositorische middelen van de opera gebruikte. Ook Buxtehude kent **tekstuitbeeldingen**.

Bij 'Neige deine Ohre' in de openingszin van het slotdeel hoor je de muziek een dalende sprong maken. De daarop

volgende klacht over de 'Elend' hoor je terug in de muziek.

Bij Buxtehude gaat muziek **dienend** schuil achter de tekst, als dragende grond ervan. Zoals het licht in de schilderkunst van Rembrandt: om licht te werpen op de woorden.

Alles draait om de **titel** van de gekozen Cantate: 'Herr, auf dich traue ich'. Daar kan je mee thuiskomen en mee op reis gaan. Een jaar waardig afsluiten en een nieuw jaar hoopvol beginnen.

Dit is het **geloof** waarin we wortelen, van onze voorgeslach-

ten, de toon van de geloofsliederen, zoals ons Psalmgebed van Psalm 91, dat we beurtelings zingen en lezen.

Psalmgebed: Psalm 91

Zingen: vers 1

Lezen: vers 3-4

Zingen: vers 3

Lezen: vers 9-14 (ged.)

De Heer beschermt je, bij de allerhoogste God ben je veilig. De Heer stuurt zijn engelen. Zij zullen je altijd beschermen, waar je ook bent. Hun handen zullen je dragen, zodat je niet struikelt. Je bent sterker dan je sterkste tegenstander, je zult je grootste vijand overwinnen.

Zingen: vers 7

DIENST van het WOORD

Inleiding bij de lezingen

Voorafgaand aan Cantate 'Herr, auf dich traue ich' horen we drie Bijbelfragmenten over VERTROUWEN, door korte stiltes verbonden.

Eerst vallen we midden in een heftig 'debat' tussen God en zijn mensen, zoals de profeet Jesaja dat voor zich zag.

Dan volgt een kort fragment uit het Loflied van de priester Zacharias over het Licht dat God ons stuurt in zijn eeuwige liefde. Tenslotte een fragment uit het merkwaardige Bijbelboek Hebréeën waarin de denker zijn ziel en zaligheid ophangt aan een citaat van Jezus: 'God, op U vertrouw ik'.

Schriftlezingen: Jesaja 30: 6-17

Lukas 1: 78-79

Hebréeën 2: 11-18

Samenzang: Psalm 91a (Wie in de schaduw Gods mag wonen)

O V E R W E G I N G

'Heb je er vertrouwen in?'

In dat 'schild van God', in 'engelen als vaste gids en helpers'?

In een 'nieuwe hemel van liefde om onze tranen heen'?

Dat vertrouwen is het afgelopen jaar flink op de proef gesteld. Door het wereldgebeuren. Niet minder door dingen die je zelf moet doormaken: een bange nacht van ziekte, het duister van teleorgang en eenzaamheid, het kwaad van vijandigheid, kwaadwilligheid, opzettelijk schaden.

Je kunt je voorstellen dat het vertrouwen van mensen in het Hogere, in God, is geschaad, geschonden, gesneuveld.

Tóch is dat *niet* wat ik in een brede kring om me heen heb opgemerkt. Ik hoorde niet dat God de MH17 had neergehaald of schuld zou hebben aan de ebola-uitbraak. Wel zag ik de veerkracht van mededogen en saamhorigheid: wat hen overkomt is als iets wat ons allen overkomt ervaren. Ik heb in de kleinere kring gezien hoe mensen in de nacht van rouw en ziekte een licht hebben ontstoken voor anderen.

Als je je niet beperkt tot de opsomming van alle ellende, waarmee ik al m'n beschikbare tijd ruim zou kunnen vullen, en juist nu de moeite neemt om verder te kijken, dan zie ik redenen om er vertrouwen in te hebben.

Dat kan niet zonder kritische terugblik. Daar helpt de profeet Jesaja ons bij. Met als een gezongen samenvatting de aria 'Jesu, ich bin blind von Sinnen', mijn ziel ziet niet.

Laten we het dichtbij huis houden en zélf ontdekken wat we herkennen. De heilige God zegt: 'Jullie luisteren niet naar Mij, je denkt dat je alles kunt oplossen met geweld en bedrog'. Dat heeft God goed gezien. Er is nauwelijks een plek op aarde waar dit niet aan de orde is.

Daar kunnen we *niet* mee leren leven. Daar moeten we ons tot het uiterste tegen *verzetten*, als het leven ons lief is. Anders gaat het van kwaad tot erger, als met een scheur in een muur, en stort het hele huis van onze economie, van onze samenleving in. Dat staat op het spel.

Al is het binnen de kerkelijke organisaties vaak van hetzelfde laken een pak, de kerk kan en mag niet ophouden, de wereld en zichzelf voor te houden in wat voor een wereld we leven. De kerk moet weigeren te vertellen wat mensen graag willen horen, al is dat helemaal niet waar. Hier praten we juist wel 'steeds over hetzelfde: over de heilige God'

'Stel nu, dat je op Mij had vertrouwd' is de exercitie van deze dialoog met God. Stel nu dat je je niet gek had laten maken. Stel dat jullie massaal op Mij gekoerst hadden op Mijn weg van vrede...? Wat dan?

Is dat een antwoord op de economische crisis? Ja, zeggen economen, alles staat of valt met 'vertrouwen'. Helpt dat in de gewelddadige crises? Ja, zeggen doorgewinterde analytici. De waan van de dag maakt ons gek. Het op alles maar reageren, vaak heftig, maakt alles kapot. Stel nu dat je wat rustig gebleven was, minstens innerlijk...

En als je uit balans raakt, wat haast onvermijdelijk is, stel dat je dan niet vecht of vlucht, maar vertrouwt....'IK ben er

ook nog'. Boven je, bij je, binnen in je! Vergeten...? Dat vertrouwen niet onderhouden...? Dan raak je 'van God los'.

Je raakt alleen maar banger, lelijker, jullie duizendkoppig leger vlucht al voor één vijand.

Noem het anders zo je wilt, maar voor de rechtbank van je zuiverste geweten én voor het aangezicht van de heilige God heet dit: je bent schuldig. Je draait jezelf en anderen in de vernieling. Ontloop je schuld niet uit angst voor straf. Erken je rol in het geheel en draag jouw verantwoordelijkheid.

Dat is te doen. Daar kan je vol vertrouwen in hebben. Al kan het even duren. 'De Heer zal op jullie wachten, tot hij weer van ons kan houden en iedereen die op hem vertrouwt zal gelukkig zijn'. Dat is de rode draad door dit avondgebed, door lezingen, liederen en Cantate: 'Herr, auf dich traue ich'.

De priester Zacharias ziet dat voor zich. Hij ziet engelen. Hij hoort hen. Hij wankelt maar leert er vertrouwen in te krijgen, zelfs als dat tegen de stroom van de redelijkheid in is. De vervlogen hoop wordt weer aangevlogen uit de hemel. Licht verjaagt de duisternis in het hart van de tempel, in het hart van mensen. 'Omdat God zoveel van ons houdt, zal hij het hemelse licht naar ons sturen. Dat zal schijnen op iedereen die leeft in het donker, in schaduw van dood'.

Dat is beeldtaal die mensen in de stad van Rembrandt zal aanspreken. Licht sturen. Als van een bron buiten het schilderij wist deze Leidse schilder het licht te werpen op de afgebeelde taferelen. Mensen te laten oplichten.

Zó schildert het lied van de priester Gods bemoeienis met mensen. Dit is de 'lichttempel' die met ons meebeweegt, als

de wolkkolom bij dag en de lichtkolom bij nacht tijdens de woestijnreis van het Godsvolk. Dat 'eeuwig thuis' is niet achter de sterren en achter de tijd, wellicht ook dat, maar méér dan dat is midden in de tijd, NU. Als Reisgenoot op onze levensreis, als Bondgenoot onder mooie en de moeilijkste omstandigheden, als Eeuwige Liefde die ons nooit laat vallen, ook niet als wij vallen en Hem laten vallen. Hij stuurt zijn hemelse licht naar ons toe.

Dat beeld gebruik ik graag bij de gebeden, zo ook bij het oudejaarsgebed aan het eind van deze dienst. Ook wij kunnen ons licht sturen naar mensen waar ook ter wereld. In vreugde en verbondenheid, in verdriet en eenzaamheid. Dit licht beschermt je tegen de aanvallen van je vijanden. Duisternis verliest het altijd van licht, hoe groot die duisternis ook is. Ook beschermt dat licht tegen de vijand in jezelf, die vijand van jezelf en van anderen is. Door licht te zenden naar wie je ontmoet, open je een poort naar ontmoeting. Door hemellicht toe te bidden aan je vijand verkleurt die, wordt transparant, ga je achter de agressor en geraakte zien, in de aanval hulpeloos gemis. De weg van de vrede, zoals belichaamd door de geboren Vredevorst, mensenzoon en zoon van God. het Licht zelf!

Zoals Hij zijn ook wij 'kinderen van het licht', zonen en dochters van de eeuwige God, zoals in de heilige boeken is geschreven als uitspraak van Jezus. 'God ik zal aan mijn broers en zussen over u vertellen. Samen met hen zal ik u prijzen'. Verbonden door de bloedband met Christus, onafscheidelijk één met God én mensen door het geestelijk

DNA van het vertrouwen. Wat ons als spirituele broeders en zusters verbindt is deze uitspraak van Jezus: 'God, op u zal ik vertrouwen'. Wéér: 'Herr, auf dich traue ich'!

Dat bedoelde ik aan het begin met 'niet wat het nieuwe jaar brengt, maar met WIE je het nieuwe jaar wilt doormaken bepaal't.

In vier coupletten worstelt de dichter met vijandige stropen en strikken. Maar houdt het roer recht. Door vertrouwen. Blind noemt hij zich om alles wat je niet in het hemellicht kunt zien. Gids en leidsman is voor hem de Allerhoogste. Daaruit spreekt grenzeloos vertrouwen, over grenzen van de tijd en van een kalenderjaar heen. Je hebt er vertrouwen in want: 'Herr, auf dich traue ich'.

CANTATE BuxWV 35

DIENST van de GEBEDEN

Gebeden afgesloten met gezamenlijk gebeden "Onze Vader"
Gebedsintenties

Licht zenden naar het verleden. Om los te laten wat ons wegtrekt uit het heden. Om losjes vast te houden wat we nog niet kunnen loslaten. Om vertrouwen dat alles en iedereen van waarde voor eeuwig is. Hoeven we niet vast te houden, is bij ons, heel dichtbij. Geluismomenten. Mensen. We bidden om alles wat we denkbeeldig loslaten aan het einde van het jaar....

We zenden licht naar het kwaad dat ons overkwam en we bedreven. Uw hemellicht van verzoening. Dat zal minstens

verzachten, beweging brengen in onszelf en misschien in de omstandigheden. Voor het licht vlucht alles wat duister is.

We verzoenen ons in warm hemellicht.....

We zenden licht naar allen die met ons verbonden zijn, die bij ons horen, in alle mogelijke variaties van verbondenheid, in alle mogelijke levensomstandigheden. Nabij/verwijderd, geliefd/vervreemd, verbonden/losgelaten, gekend/genegeerd, geraakt/onbewogen, warm/verkild/ vervreemd/vertrouwd.

We verbinden ons met hen in U liefdeslicht

We zenden licht naar allen deze nacht, met wie wij ons specifiek willen verbinden, om hen extra energie en hoop te geven. Dichtbij en verweg. Mensen in het afschuwelijke geweld in de brandhaarden van onze tijd. Mensen geteisterd door natuurramp of ziekte. Mensen gediscrimineerd en weg gewerkt om politiek of geloof of sexuele voorkeur. Mensen in afschuwelijk lijden door marteling, uithongering, eenzame opsluiting, publieke veroordeling.

Het gaat van kwaad tot erger als U het niet verhoedt. Als wij niet eensgezind laten zien dat we er vertrouwen in hebben en waar dat door wordt gevoed. Zegen kerk en gelovigen.

Samenzang: *Gezang 248*

Zending en zegen